

RADNI ODNOSI

1. U ocjeni postupka za izdavanje odobrenja za samostalni rad Ustavni sud se u pravilu ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze nego samo ocjenjuje eventualnu povredu ustavnog prava u konkretnom slučaju na rad i slobodu rada.

Iz obrazloženja:

Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Upravnog suda RH, broj: Us-5979/2004-10 od 3. studenog 2006. godine, kojom je odbijena tužba podnositelja u upravnom sporu protiv odluke Hrvatske liječničke komore, Vijeću Hrvatske liječničke komore, broj: 04-3/04 od 14. svibnja 2004. godine, a kojom su odbijene žalbe podnositelja ustavne tužbe i njegova punomoćnika te potvrđena odluka Izvršnog odbora Hrvatske liječničke komore, broj: 05-8/04 od 27. veljače 2004. godine, kojom je odbijen podnositeljev zahtjev za izdavanje odobrenja za samostalan rad.

Podnositelj u ustavnoj tužbi ponavlja razloge koje je isticao u postupcima koji su prethodili ustavnoj tužbi, a koji se mogu svesti na tvrdnju da su osporene odluke donesene nepravilnom primjenom Kaznenog zakona i Statuta tuženog tijela. Njegov zahtjev da mu se izda licenca odbijen je unatoč činjenici da je od počinjenja

kaznenog djela do trenutka donošenja odluka Hrvatske liječničke komore prošlo osam godina, te je kazneni postupak protiv podnositelja pravomoćno okončan i on je izdržao svoju kaznu, kao i da u provedenom kaznenom postupku nije određena mjera zabrane ili ograničenja obavljanja liječničke djelatnosti. Time mu je, nadalje ističe u ustavnoj tužbi, povrijeđeno njegovo ustavno pravo na rad zajamčeno člankom 54., stavkom 1. Ustava jer mu je za samostalan rad potrebno navedeno odobrenje.

Ustavnom sudu predlaže prihvaćanje ustavne tužbe, ukidanje osporene presude Upravnog suda i vraćanje predmeta na ponovni postupak.

Ustavna tužba nije osnovana.

U postupku pokrenutom ustavnom tužbom na temelju članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela povrijeđeno podnositelju ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice o čijem postojanju ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

U konkretnom slučaju podnositelj je 1. kolovoza 2003. godine Hrvatskoj liječničkoj komori podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za samostalni rad koji je odbijen odlukom Izvršnog odbora od 24. travnja 2004. godine na temelju članka 53. Statuta Hrvatske liječničke komore (N.N., br. 47/04.). U obrazloženju rješenja ističe se sljedeće:

„Pri donošenju odluke u ovom predmetu Izvršni odbor Komore u prvom je redu uzeo u obzir temeljna načela Kodeksa medicinske etike i deontologije, a posebice odredbu prema kojoj je liječnik dužan, svim svojim sposobnostima čuvati plemenitu tradiciju liječničkog poziva održavajući visoke standarde stručnog rada i etičkog ponašanja prema bolesniku i njegovim bližnjima te zdravim osobama.

Činjenica da je podnositelj pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela bludnih radnji, koja po svojem biću predstavljaju grubo zadiranje u seksualnost, stid i moral oštećenika, te kao takva mogu ostaviti trajne posljedice na (ponajviše) psihičko stanje oštećene osobe, nije bila isključiva osnova za donošenje ove odluke, ali se morala uzeti u obzir pri utvrđivanju svih činjenica i okolnosti pravno relevantnih za donošenje odluke u ovom konkretnom predmetu. Stoga je izvršni odbor Komore u ovom postupku vrednovao u prvom redu one činjenice utvrđene u sudskom postupku koje su neposredno vezane uz poštivanje pravila i načela Kodeksa medicinske etike i deontologije.“

Vijeće Hrvatske liječničke komore odbilo je žalbe kao neosnovane i potvrdilo odluku Izvršnog odbora Hrvatske liječničke komore.

Osporenim presudom Upravni sud je u postupku sudske kontrole zakonitosti upravnih akata odbio tužbu podnositelja kao neosnovanu ocijenivši da su nadležna tijela u pravilno provedenom postupku pravilno utvrdila odlučne činjenice i donijela pravilna i zakonita rješenja.

Podnositelj u ustavnoj tužbi ističe povredu ustavnog prava zajamčenog člankom 54., stavkom 1. Ustava.

Članak 54., stavak 1. Ustava glasi: *«Svatko ima pravo na rad i slobodu rada.»*

Ocjenjujući razloge ustavne tužbe sa stajališta članka 54., stavka 1. Ustava, Ustavni sud utvrđuje da osporenim odlukama podnositelju nije povrijeđeno navedeno ustavno pravo.

Naime, u svezi s navodima podnositelja glede postojanja povrede ustavnog prava iz članka 54. Ustava potrebno je istaknuti da je Ustav navedenim člankom, prihvaćajući standarde jamstva ljudskih prava utvrđenih međunarodnim dokumentima, odredio da svatko ima pravo na zaposlenje na određenim poslovima i određenom radnom mjestu. Temeljem navedenog Ustavni sud je utvrdio da osporavanom odlukom Hrvatske liječničke komore, te presudom Upravnog suda kojim je podnositelju suglasno mjerodavnom materijalnom i postupovnom pravu odbijen zahtjev za davanje odobrenja za samostalan rad nije povrijeđeno ustavno pravo iz članka 54., stavka 1. Ustava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-1352/2007 od 30.6.2010.

2. U slučaju da poslodavac radniku promijeni radno mjesto i koeficijent, radnik ako je nezadovoljan mora podnijeti zahtjev za zaštitu prava. U suprotnom nema pravo na sudsku zaštitu.

Iz obrazloženja:

Nakon stupanja na snagu Zakona o plaćama u javnim službama (N.N., br. 27/01., dalje u tekstu: ZPJS), a na temelju Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (N.N., br. 38/01.) i Pravilnika o ustroju i sistematizaciji radnih mjesta u HZZO-u, tužiteljica je nastavila radni odnos kod tuženika na radnom mjestu s novim, nižim koeficijentom za obračun plaće, u skladu s ZPJS-om, o čemu je tužiteljica i pismeno obaviještena od tuženika, a koji dopis sadržajno predstavlja odluku o rasporedu i koeficijentu složenosti poslova radnog mjesta.

Navedenu odluku tužiteljica nije pobijala, nego je nastavila raditi prema novoj sistematizaciji i primati plaću prema novoutvrđenom koeficijentu, čime je prihvatila ponudu i nastavila raditi na novom radnom mjestu, pa je odluka postala konačna i obvezujuća za stranke.

Županijski sud u Zagrebu, Gžr-683/08 od 17.3.2010.

3. Poslodavac može otkazati ugovor o radu ako prestane potreba za obavljanje određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga (poslovno uvjetovani otkaz).

Iz obrazloženja:

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Vrhovnog suda RH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud), broj: Revr-365/08-2 od 7. listopada 2008. kojom je odbijena podnositeljčina (tužiteljica) revizija izjavljena protiv presude Županijskog suda u Dubrovniku, broj: Gž-1203/07 od 24. siječnja 2008. kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Dubrovniku, broj: P-966/06 od 12. prosinca 2006.

Prvostupanjskom presudom odbijen je podnositeljčin tužbeni zahtjev za poništenje odluke tuženika, Hotela Plakir d.o.o. iz Dubrovnika, o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu podnositeljice od 19. srpnja 2001., za vraćanje podnositeljice na rad kod tuženika na isto radno mjesto, za poništenje rješenja tuženika od 27. studenoga 2002., odgovora na zahtjev, obavijesti i rješenja o prestanku rada prije isteka otkaznog roka od 27. studenoga 2002.

U parničnom postupku sudovi su utvrdili da je podnositeljica bila zaposlena kod tuženika na radnom mjestu koordinatora za izbjeglice, te da joj je tuženik, odlukom od 19. srpnja 2001. otkazao ugovor o radu iz poslovno uvjetovanih razloga, na temelju članka 106., stavka 1., podstavka 1. Zakona o radu (N.N., broj 38/95., 54/95., 17/01. i 114/03.), te članka 105. i 106. Kolektivnog ugovora, te je odredio da radni odnos podnositeljici prestaje istekom otkaznog roka od 6 mjeseci od dana primitka odluke. Određeno je

da podnositeljica ostvaruje otpremninu u skladu sa članom 119. Kolektivnog ugovora. Tuženik je obrazložio da u hotelskom objektu poslodavca više nema izbjeglica te da je trajno prestala potreba za obavljanjem poslova koordinatora, koje radno mjesto je ukinuto. Nadalje, da je boravkom izbjeglica hotel devastiran do te mjere da se u njemu ne može obavljati djelatnost, zbog čega je poslodavcu onemogućeno poslovanje. Tuženik je naveo da je sa svim radnicima sporazumno raskinut ugovor o radu zbog prelaska na rad kod drugog poslodavca, tako da, osim podnositeljice, trenutno nema drugih zaposlenika te ne postoji mogućnost zapošljavanja podnositeljice na drugim poslovima.

Ocijenivši da je tuženik imao opravdani razlog za otkaz ugovora o radu podnositeljici, sudovi su odbili tužbeni zahtjev za poništenje odluke tuženika o otkazu ugovora o radu podnositeljici, te zahtjev za vraćanje podnositeljice na rad kod tuženika na isto radno mjesto.

U ustavnoj tužbi podnositeljica ističe povrede ustavnih prava zajamčenih člancima 54. i 55. (55. i 56.) Ustava kojima je propisano:

„Članak 54.

Svatko ima pravo na rad i slobodu rada.

Svatko slobodno bira poziv i zaposlenje i svakomu je pod jednakim uvjetima dostupno svako radno mjesto i dužnost.

Članak 55.

Svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život.

Najduže radno vrijeme određuje se zakonom.

Svaki zaposleni ima pravo na tjedni odmor i plaćeni godišnji odmor i ovih se prava ne može odreći.

Zaposleni mogu imati, u skladu sa zakonom, udjela pri odlučivanju u poduzeću.“

Nakon analize osporenih presuda, te mjerodavnih propisa, ocjena je Ustavnog suda da podnositeljici osporenim presudama nisu povrijeđena u ustavnoj tužbi istaknuta ustavna prava. Naime, sudovi su proveli parnični postupak u skladu s odredbama procesnog prava, te u skladu s odgovarajućim odredbama Zakona o radu.

Tako provedeni postupak ocijenio je pravilnim i Vrhovni sud u revizijskom postupku, ocijenivši neosnovanim revizijske navode, a koje podnositeljica ponavlja i u ustavnoj tužbi.

Ustavni sud RH, broj: U-III-5600/2008 od 30.3.2011.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*